

Henryk Bogacki

"Die Kirche", t. 1-2, Louis Bouyer, Einsiedeln 1977 : [recenzja]

Collectanea Theologica 49/2, 176

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

teologię systematyczną, która decyduje o treści nauczania w seminariach duchownych. Odpowiedź trudno znaleźć, bo chociaż upłynęło wiele lat od zakończenia soboru, daje się zauważyć dużą powściągliwość w wydawaniu podręczników, niezbędnych do należytego sprostania potrzebom dydaktycznym.

ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Louis BOUYER, *Die Kirche*, tom I: *Ihre Selbstdeutung in der Geschichte*, tom II: *Theologie der Kirche*, Einsiedeln 1977, Johannes Verlag, s. 206+428.

Od zakończenia Soboru Watykańskiego II zaznacza się potrzeba całościowego ujęcia eklezjologii w oparciu o jego uchwały i wyniki badań teologicznych. Zadanie wcale nie jest łatwe, o czym świadczą nieliczne próby podejmowane w ostatnim piętnastoleciu. Teologia „podręcznikowa” zajmowała się przed soborem tylko niektórymi zagadnieniami eklezjologicznymi, przeważnie pod kątem potrzeb teologii fundamentalnej. Po soborze wystąpiła konieczność zintegrowania dotychczasowej „hierarchiologii” w ramach pełnej teologii Kościoła, z proporcjonalnym uwzględnieniem wszystkich wątków eklezjologicznych. Żadna z dotychczasowych prób nie odpowiedziała w sposób pełny oczekiwaniom. Nie spełnia ich również dzieło L. Bouyera², choć było to zamierzeniem autora, o czym świadczą jego własne słowa i wybrany tytuł, wydawca zaś niemieckiego tłumaczenia, H. U. von Balthasar określa dzieło jako *eine kraftvolle Synthese der Ekklesiologie*.

Trzeba przyznać, że dzieło L. Bouyera jest imponujące. Pierwsza część zmierza do przedstawienia świadomości Kościoła o sobie samym, swoistego „samouświadomienia” na przestrzeni dziejów. Nie jest to historia eklezjologii typu reprezentowanego przez *Handbuch der Dogmengeschichte* (tom III, zeszyty 3 a-d), ale raczej szkice dość ogólne, które jednak dają pewien pogląd na przemiany w przeżywaniu przez chrześcijan (nie tylko katolików, ale również prawosławnych i protestantów) tajemnicy Kościoła. Szkice rozpoczynają się od refleksji Ojców nad Kościołem, a kończą już na eklezjologii Newmana (znaczenie bardziej zbliżył się autor do teraźniejszości w relacjonowaniu prawosławnej myśli eklezjologicznej).

Tom drugi zajmuje się bezpośrednio teologią Kościoła ujętą według wątków biblijnych: Lud Boży, Pełnia Chrystusa, Ciało Chrystusa, Oblubienica Chrystusa, Kościół-Matka. W środek tych tematów wplecione są zagadnienia zarówno charakterystyczne dla dotychczasowej eklezjologii (papiestwo, biskupi, prezbiterzy, diakoni, sobory...), jak stosunkowo „świeże” (laikat, *ecclesiolae*, Kościół i świat...).

Chyba żadna z nielicznych syntez eklezjologii wydanych po ostatnim soborze, nie osiągnęła takiej pełni materiału ujętego w sposób twórczy, a jednocześnie w duchu ciągłości tradycji eklezjologicznej. Jednakże czytelnik odczuwa pewien niedosyt i trudność we właściwym odczytaniu myśli autora. W mnogości wątków nie jest łatwo śledzić rozumowania L. Bouyera, szata zaś graficzna dzieła również nie pomaga w tej pracy. Czytelnik odnosi wrażenie, jakby poszczególne tematy zostały pierwotnie opracowane w formie odrębnych całości, a dopiero potem połączone w syntezę.

ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

² Tytuł oryginału francuskiego: *L'Eglise de Dieu, Corps du Christ et Temple de l'Esprit*, Paris 1970, Editions du Cerf. Por. tłumaczenie polskie: *Kościół Boży. Mistyczne Ciało Chrystusa i świątynia Ducha Bożego*, tłum. Włodzimierz Krzyżaniak, Warszawa 1977, Instytut Wydawniczy PAX. Tłumaczenie niemieckie realizuje życzenie autora, by dzieło wydać w dwóch tomach oraz pominąć rozdział na temat nauki Soboru Watykańskiego II o Kościele, rozpoczynający część drugą.